

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

AYLIK VERİ BÜLTENİ METAVERİ AÇIKLAMALARI

1. Verinin yasal dayanağı;

Dış ticaret verilerine ilişkin bilgilerin yasal dayanağı, 4458 sayılı Gümrük Kanunu, Gümrük Yönetmeliği, 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanunu, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 27 ile ilgili diğer gümrük ve dış ticaret mevzuatıdır.

Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS) üzerinden gerçekleştirilen ticaret sicili işlemlerine ilişkin verilerin yasal dayanağı, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Ticaret Sicili Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuattır.

Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatiflere ilişkin verilerin yasal dayanağı, 5362 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu, Esnaf ve Sanatkâr Sicil Yönetmeliği, Esnaf ve Sanatkâr Sicil Gazetesi Yönetmeliği, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 4603 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası ve ilgili diğer mevzuattır.

Hal Kayıt Sistemine (HKS) ilişkin verilerin yasal dayanağı, 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelik ve ilgili diğer mevzuattır.

2. Verinin kaynağı;

Dış ticaret verilerine ilişkin bilgilerin temel kaynağı, gümrük mevzuatına göre ihracatçılar/ithalatçılar veya temsilcileri tarafından düzenlenen gümrük beyannamelerinin tescil edildiği, Bakanlığımızca kullanılan **BİLGE** (Bilgisayarlı Gümrük Etkinlikleri) programı ve ilgili modülleridir.

Söz konusu uygulama programı vasıtasıyla elde edilen, gümrük işlemleri tamamlanarak;

- Veri Ambarına aktarılan dış ticaret verileri Bakanlığımız idari kayıtlarından,
- RİP kapsamındaki resmi dış ticaret istatistikleri ise, Bakanlığımız idari kayıtlarından ve TÜİK tarafından anket usulü ile derlenen veriler kullanılarak analiz edilen verilerden

Oluşmaktadır.

Şirket verilerine ilişkin bilgilerin kaynağı, Merkezi Sicil Kayıt Sistemi'dir. (MERSİS)

Esnaf ve sanatkâr verilerine ilişkin bilgilerin kaynağı, Esnaf ve Sanatkâr Bilgi Sistemi'dir. (ESBİS)

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

Kooperatif verilerine ilişkin bilgilerin temel kaynağı, kooperatif işlemlerinin elektronik ortamda yürütülmesini sağlayan Kooperatif Bilgi Sistemi (KOOPBİS)'den alınan verilerdir.

Sebze ve meyve ticareti verilerine ilişkin bilgilerin kaynağı Hal Kayıt Sistemi'dir. (HKS)

3. Veriye ilişkin önemli tanımlar, kavramlar ve anahtar kelimeler;

İhracat: İhracat, bir ülke sınırları içerisinde serbest dolaşımda bulunan malların ve hizmetlerin başka ülkelere satılmasını/gönderilmesini ifade eder.

İthalat: Bir malın, yürürlükteki ithalat mevzuatı ile gümrük mevzuatına uygun şekilde başka ülkelerden veya serbest bölgelerden Türkiye gümrük bölgesine sokulmasını veya mevzuat gereği ithalat olarak kabul edilecek başka sair giriş ve işlemleri ifade eder.

Ülke: Dış ticaret verileri açısından ülke; ihracat için malın tüketileceği, bilinmiyorsa gideceği bilinen son ülke (varış ülkesi), ithalat için ise malın menşe ülkesini ifade eder.

İstatistikî Kıymet: Dış Ticaret değerinin para birimi (ABD Doları) cinsinden değeridir. İhracatta FOB (Mal Bedeli + İhracatçı ülke sınırına kadar olan masraflar), İthalatta ise CIF (Mal Bedeli + Navlun + Sigorta) şeklindedir.

Gümrük Vergileri: İlgili mevzuat uyarınca eşyanın ithali veya ihracında uygulanan ve gümrük idarelerince tahsili gereken gümrük vergisi, eş etkili vergiler ve mali yüklerin tümünü ifade eder.

Gümrük Müdürlüğü: Gümrük işleminin yapıldığı gümrük idaresini ifade eder.

Bölge Müdürlüğü: Gümrük işlemlerinin yapıldığı gümrük idaresinin bağlı olduğu Ticaret Bölge Müdürlüğünü ifade eder.

Taşıma Şekli: Dış ticarete konu olan eşyanın taşıma şeklini ifade eder.

Ödeme Şekli: Taraflar arasında yapılan sözleşmede belirtilen ödeme şeklini ifade eder.

Gümrük Beyannamesi: Gümrük idarelerine, yurda girecek veya çıkacak olan, transit yapılmak veya başka bir işleme tabi tutulmak istenen eşyaya ilişkin olarak yapılan yazılı beyan belgesini ifade eder.

Elektronik Ticaret Gümrük Beyannamesi (ETGB): Posta veya hızlı kargo taşımacılığı yoluyla gelen/giden eşyanın gümrük işlemlerinde kullanılan yazılı beyan belgesini ifade eder.

Antrepo: Gümrük gözetimi altında bulunan ve serbest dolaşımda olmayan eşyanın konulduğu veya izin verildiği durumlarda serbest dolaşımda bulunan eşyanın ihraç edilmek kaydıyla konulduğu yeri ifade eder.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

Kişi: Gerçek ve tüzel kişiler ile yürürlükteki mevzuatın öngördüğü hallerde, hukuken tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte hukuki tasarruflar yapma yetkisi tanınan kişiler ortaklığıdır.

Gümrük Tarife Cetveli: Bakanlar Kurulunca kabul edilen Türk Gümrük Tarife Cetveli ile tamamen veya kısmen Türk Gümrük Tarife Cetveline dayanan veya bu cetvelde alt açılımlar ekleyen ve eşya ticaretine ilişkin tarife önlemlerinin uygulanması için tespit edilen diğer cetvellerdir.

Fasıl: Fasıl, bölümlerden daha alt düzeyde ve bölümlere nazaran daha çok birbirine benzeyen aynı nitelikteki eşyaları içine alır ve Armonize Sistem Kodu 'nu oluşturan numaralandırmanın başladığı 6 basamaklı rakamdan oluşan Armonize Sistem Kodunun ilk iki rakamıyla ifade edilir.

Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTİP): Eşyanın Türk Gümrük Tarife Cetvelinde sınıflandırıldığı yeri gösteren 12 haneli numaradır.

Gümrük Rejimi: Gümrük rejimi deyimi,

- Serbest dolaşıma giriş rejimini,
 - Transit rejimini,
 - Gümrük antrepo rejimini,
 - Dâhilde işleme rejimini,
 - Gümrük kontrolü altında işleme rejimini,
 - Geçici ithalat rejimini,
 - Hariçte işleme rejimini,
 - İhracat rejimini
- İfade eder.

Gümrük Kapısı: Karayolu, demiryolu, havayolu ve denizyolu ile Türkiye'ye girecek veya Türkiye'den çıkacak yolcular ile eşyanın giriş ve çıkışlarının yapıldığı Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenen yerleri ifade eder.

Kara Kapısı: Karayolu ile Türkiye'ye girecek veya Türkiye'den çıkacak yolcular ile eşyanın giriş ve çıkışlarının yapıldığı Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenen yerleri ifade eder.

Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS): Ticaret sicili işlemlerinin elektronik ortamda yürütüldüğü, ticaret sicili kayıtları ile tescil ve ilan edilmesi gereken içeriklerin düzenli olarak depolandığı ve elektronik ortamda sunulduğu, Bakanlığımız ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği nezdinde oluşturulan ve işletilen merkezi ortak veri tabanını da içeren bilgi sistemidir.

Esnaf ve Sanatkâr Bilgi Sistemi (ESBİS): Esnaf ve sanatkârlara yönelik sicil işlemleri ile oda kayıt işlemlerinin elektronik ortamda yürütüldüğü bilgi sistemidir.

Tescil: Yeni esnaf işletmesinin açılışını ifade eder.

Tadil: Mevcut esnaf işletmesinin adres veya unvan bilgilerinin güncellenmesini ifade eder.

Terkin: Esnaf işletmesinin kapanması ifade eder.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

Meslek: 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanununun 63 üncü maddesi gereğince Esnaf ve Sanatkâr İle Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulunca tespit olunan ve Resmi Gazetede yayımlanan "Esnaf ve Sanatkâr Meslek Kolları" listesini ifade eder.

Hal Kayıt Sistemi (HKS) : Toptan sebze ve meyve ticareti hareketlerinin anlık olarak işlendiği, sebze ve meyve ticareti ile işğal eden kişiler, sebze ve meyve toptancı halleri, pazar yerleri, üretici örgütleri, hal hakem heyetleri ile sebze ve meyve toptan fiyatlarına ilişkin kayıtların tutulduğu bilgi sistemidir.

Bildirim: Bildirim miktarı veya üzerindeki malların üretildiği yerden veya girdiği gümrük kapısının bulunduğu yerden, her ne sebeple olursa olsun sevkinden önce bildirimciler tarafından HKS'ye yapılan beyan işlemidir.

Bildirim Miktarı: Adet ile yapılan satışlarda 150 adet, bağ ile yapılan satışlarda 50 bağ, kilogram ile yapılan satışlarda 100 kilogram sebze ve meyveyi ifade etmektedir.

Kooperatif: 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu, 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun ile 1581 sayılı Tarım Kredi ve Birlikleri Kanununa göre kurulan, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu uyarınca ticaret şirketi sayılan, tüzel kişiliği haiz ticari kuruluşlardır.

Kooperatif Ortağı: Değişir sermaye yapısındaki kooperatiflere serbest giriş çıkış ilkesi doğrultusunda, sermaye taahhüdü altına girerek ortak olan gerçek veya tüzel kişilere ortak denir. Dünya uygulamaları incelendiğinde hem kooperatif ortağı, hem de kooperatif üyesi tanımlamalarına rastlanmaktadır.

Kooperatif Bilgi Sistemi (KOOPBİS): Kooperatif işlemlerinin elektronik ortamda yürütülmesini sağlayan bilgi sistemidir.

4. Konu başlıkları;

I. Dış Ticaret Verileri

I.I.A. GTS'ye Göre Genel İhracat ve İthalat

I.I.B. GTS'ye Göre Geniş Ekonomik Grupların (GEG) Sınıflamasına Göre İhracat ve İthalat

I.I.C. GTS'ye Göre Fasıllara Göre İhracat ve İthalat

I.I.D. GTS'ye Göre Ülkelere Göre İhracat ve İthalat

I.I.E. GTS'ye Göre Taşıma Şekillerine Göre İhracat ve İthalat

I.I.F. GTS'ye Göre Ödeme Şekillerine Göre İhracat ve İthalat

I.II.A. ÖTS'ye Göre Genel İhracat ve İthalat

I.II.B. ÖTS'ye Göre Geniş Ekonomik Grupların (GEG) Sınıflamasına Göre İhracat ve İthalat

I.II.C. ÖTS'ye Göre Fasıllara Göre İhracat ve İthalat

I.II.D. ÖTS'ye Göre Ülkelere Göre İhracat ve İthalat

I.II.E. ÖTS'ye Göre Taşıma Şekillerine Göre İhracat ve İthalat

I.II.F. ÖTS'ye Göre Ödeme Şekillerine Göre İhracat ve İthalat

I.II.G. ÖTS'ye Göre TL ile Beyan Edilen İhracat ve İthalat

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

- II. *Gümrük Vergilerine İlişkin Veriler*
- III. *Şirket Verileri*
- IV. *Hal Kayıt Sistemi Verileri*
- V. *Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Verileri*

5. Kullanılan simge ve kısaltmalar;

TB: Ticaret Bakanlığı

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

RİP: Resmi İstatistik Programı

MERSİS: Merkezi Sicil Kayıt Sistemi

ESBİS: Esnaf ve Sanatkârlar Bilgi Sistemi

HKS: Hal Kayıt Sistemi

KOOPBİS: Kooperatif Bilgi Sistemi

TESKOMB: Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği

6. Verilerin derleme ve güncelleme dönemi;

Dış ticaret verileri gümrük idarelerinde işlemleri tamamlanan ihracat ve ithalat verilerini kapsamakta olup, cari günden 24 saat önceki ham veriler Bakanlık veri ambarına aktarılmakta ve güncellenmektedir.

MERSİS üzerinden gerçekleştirilen ticaret sicili işlemlerine ilişkin veriler ise aylık olarak derlenmekte ve güncellenmektedir.

Esnaf ve sanatkâr verileri ESBİS'e günlük olarak işlenmekte olup, bu veriler aylık olarak derlenmekte ve güncellenmektedir.

Hal Kayıt Sistemi verileri HKS'ye anlık olarak işlenmekte olup, bu veriler aylık olarak derlenmektedir.

KOOPBİS üzerinden gerçekleştirilen kooperatif işlemlerine ilişkin veriler günlük olarak işlenmekte olup, bu veriler aylık olarak derlenmektedir.

7. Verilerin Revizyonu

Ticaret Bakanlığınca, dış ticaret istatistiklerinin derlenmesinde ve yayımlanmasında kullanılan uluslararası metodoloji kapsamında açıklanan veriler daha sonraki dönemde revizyona tabi tutulabilmektedir.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

8. Verilere ilişkin önemli açıklamalar ve notlar;

Dış Ticaret verileri,

Tüm dünyada dış ticaret istatistikleri iki ana kategoride gruplandırılmaktadır; “Genel Ticaret Sistemi (GTS)” ve “Özel Ticaret Sistemi (ÖTS)”.

Genel Ticaret Sistemi (GTS);

Genel Ticaret Sistemi’nde, Gümrük alanlarına ve serbest bölgelere giren ve çıkan mallar da dış ticaret verisinde kaydedilmektedir. Ülkeden serbest bölgelere ve gümrük antrepolarına giden mallar ihracat sayılmamakta, ancak serbest bölgelerden 3. Ülkelere giden mallar ihracat sayılmaktadır. Aynı şekilde ithalatta da bu bölgelerle 3. ülkelerin ticaretleri kayda alınmaktadır.

Özel Ticaret Sistemi (ÖTS);

Özel Ticaret Sistemi’nde ise gümrük sınırı esas alınmaktadır. Bu tanıma göre serbest bölgeler ve gümrük antrepoları gümrük sınırı dışında yer almaktadır.

A. RİP Kapsamında,

Dış ticaret istatistikleri hesaplamasına,

- Transit ticaret,
- Yolcu beraberliği eşya (Bavul ticareti),
- Geçici ithalat ve ihracat,
- Sınırı geçmeyen mallar,
- Para tabanlı altın, tedavüldeki paralar,
- Kiralanan mallar (finansal kiralama hariç).
- Tamir gören mallar

Dâhil edilmemektedir.

B. Bakanlığımız Veri Ambarı Sistemi aracılığıyla derlenen idari kayıtlar kapsamında,

- İthalatta eşyanın “Menşé Ülke”si, İhracatta ise eşyanın “Varış Ülke”si esas alınmaktadır.
- Bakanlığımız veri ambarındaki ham veriler üzerinde, Bültende yer alan verilerle sınırlı olmak üzere herhangi bir gizleme uygulanmamaktadır.
- Dış ticaret metodolojisine göre istatistiklere dahil edilmeyen gümrük rejimleri ve GTİP kodları, idari kayıtlar kapsamındaki verilere de dahil edilmemiştir.

Esnaf, Sanatkâr ve Kooperatifçilik verileri, 5362 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanununa tabi, Esnaf ve Sanatkârlar Siciline kayıtlı esnaf ve sanatkârları kapsamaktadır. Ticaret Siciline kayıtlı, Ticaret ve Sanayi Odaları ile Ticaret Borsası üyelerini kapsamamaktadır.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

9. Veriyi derleyen ve katkıda bulunan diğer birimler;

Bakanlığımız idari kayıtlarından elde edilen veriler, Risk Yönetimi, Tasfiye ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından derlenmekte ve koordine edilmektedir. İç Ticaret Genel Müdürlüğü ile Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü, ticari işletmeler ve kooperatiflere ilişkin kaynak veriyi sağlamaktadır. RİP kapsamındaki dış ticaret istatistikleri ise, Bakanlığımız ve TÜİK tarafından koordineli olarak derlenmektedir.

10. Veri kullanım esasları;

RİP kapsamında analiz yapılan dış ticaret istatistiklerinde veri gizleme yöntemleri uygulanmaktadır. Gizlilik politikaları zaman zaman güncellenebilmektedir. Verilerle ilgili, önceden haber verilmeden gizlilik politikasına ilişkin önemli değişiklikler yapılmamaktadır. RİP kapsamında kamuoyuna açıklanan veriler gizli kabul edilmemektedir.

11. Yasal uyarı;

Bültende yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir kişi, kurum veya kuruluşa herhangi bir taahhüt içermemekte olup, sadece bilgi amaçlıdır. Bültende yer alan bilgiler, kaynak gösterilmek suretiyle yayımlanabilir; ancak bu bilgiler ticari amaçlarla kullanılamaz. Bültendeki bilgilerin telif ve diğer her türlü hakkı Ticaret Bakanlığına aittir.

Ticaret Bakanlığı, Bültende yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda hiçbir taahhüt ve sorumluluk kabul etmez. Bültendeki bilgilerin yanlış veya eksik kullanımı veya yorumlanması sonucunda Ticaret Bakanlığına hiçbir kusur veya sorumluluk yüklenemez. Tabloda yer alan rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

Ticaret Bakanlığı, Bültende yer alan bütün bilgileri ve tasarımı önceden bildirimde bulunmaksızın değiştirebilir veya Bültenden kaldırabilir.